

BIBLIOGRAFICKÁ REŠERŠE č. 6/2023

Počet záznamů: 65

Porozumění v rámci komunikace u seniorů s demencí

Klíčová slova a předmětová hesla

*porozumění jazyku, komunikace, senior, demence, potíže s komunikací,
kognitivní porucha, understanding, cognitive impairment,, dementia, speech,
porozumenie reči, demencia*

ÚVOD

Bibliografická rešerše se svým zaměřením vztahuje k tématu porozumění v rámci komunikace u seniorů s demencí.

Informace pro rešerši byly čerpány jak z informačních zdrojů KÚK, tak z veřejně přístupných databází a elektronických informačních zdrojů. U zdrojů, které jsou dostupné online, je uveden aktivní link na webové stránky. Dokumenty nacházející se v KÚK jsou opatřeny odkazem do on-line katalogu knihovny, kde je možné publikace, respektive časopisy objednat. Rešerše se nedrží žádné metodiky tvorby bibliografických citací. Strukturou záznamů se přibližuje citačnímu stylu dle normy ČSN ISO 690.

ANALYTICKÝ LIST

Jazyk rešerše: český

Jazyk dokumentů:

- česky: 51
- anglicky: 12
- slovensky: 2

Časové vymezení dokumentů: od r. 2003 do r. 2023

Geografické vymezení: nedefinováno

Druhy dokumentů:

- monografie: 29
- články: 24
- sborníky a stati: 4
- elektronické zdroje: 2
- akademické práce: 6

Z toho dokumenty dostupné též elektronicky (plný text či částečné zobrazení): 43

Řazení záznamů:

A) podle typu dokumentu

B) dále abecedně podle autora – sestupně

ZDROJE

- **katalogy a databáze KÚK**
 - online katalog KÚK
- **katalogy, databáze a volné elektronické informační zdroje dostupné na internetu**
 - Medvik
 - NLK
 - Google Scholar
 - PubMed
 - Elsevier
 - Slovenská lekárska knižnica

Přehled použitých zkratk:

KÚK – Knihovna Ústeckého kraje

SKC – Souborný katalog

NKL – Národní lékařská knihovna

MONOGRAFIE

1. ALTMANN, Gerry T. M. *Výstup na Babylonskou věž : otázky jazyka, mysli a porozumění*. Vyd. 1. Praha: Triáda, 2005. 308 s. : Delfín. ISBN 80-86138-70-4. (KÚK, [N190409](#))
2. BUIJSSEN, Huub. *Demence: průvodce pro rodinné příslušníky a pečovatele*. Praha: Portál, 2006. Rádcí pro zdraví. ISBN 80-7367-081-X. (KÚK, [N184648](#))
3. CSÉFALVAY, Zsolt a Viktor LECHTA. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti u dospělých*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0364-3. (KÚK, [N237243](#))
4. ČELEDOVÁ, Libuše a KALVACH, Zdeněk a ČVELA, Rostislav. *Úvod do gerontologie*. Vydání první. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. 152 stran. ISBN 978-80-246-3404-3. (KÚK, [N254334](#) nebo [e- kniha](#))
5. HAUKE, Marcela. *Když do života vstoupí demence, aneb, Praktický průvodce péčí o osoby s demencí nejen v domácím prostředí*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2017. ISBN 9788090632073. (KÚK, [N260046](#))
6. HOLMEROVÁ, Iva, Eva JAROLÍMOVÁ a Jitka SUCHÁ. *Péče o pacienty s kognitivní poruchou*. Praha: EV public relations, 2007. Vážka. ISBN 978-80-254-0177-4. (KÚK, [N250769](#))
7. IMAI, Mutsumi. *Jazyk a myšlení*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. Lingvistika. ISBN 978-80-246-3675-7. (KÚK, [N260840](#))

8. JANOŮŠEK, Jaromír. *Verbální komunikace a lidská psychika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. Psyché. ISBN 978-80-247-1594-0 (brož.).
(KÚK, [N193200](#))

9. JIRÁK, Roman, Iva HOLMEROVÁ a Claudia BORZOVÁ. *Demence a jiné poruchy paměti: komunikace a každodenní péče*. Praha: Grada, 2009. Sestra. ISBN 9788024724546.
(KÚK, [N209406](#) nebo [e-kniha](#))

10. JIRKOVSKÁ, Blanka. *Nefarmakologické cesty k lepšímu životu s demencí*. Praha: Česká alzheimerská společnost, 2022. ISBN 978-80-86541-66-2.
([knihovny.cz](#))

11. KLUCKÁ, Jana a Pavla VOLFOVÁ. *Kognitivní trénink v praxi. 2.*, rozšířené vydání. Praha: Grada, 2016. Psyché. ISBN 978-80-247-5580-9.
(KÚK, [N255214](#))

12. KOUKOLÍK, František a Roman JIRÁK. *Diagnostika a léčení syndromu demence*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-716-8. Dostupné také z:
<http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:5cb42160-5728-11ec-b436-5ef3fc9bb22f>
(KÚK, [N135537](#))

13. KOUKOLÍK, František. *Metuzalém : o stárnutí a stáří*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014. 227 s. ISBN 978-80-246-2464-8 (brož.).
(KÚK, [N242837](#) nebo [e-kniha](#))

14. KOUKOLÍK, František. *Mozek a jeho duše. 4.*, rozš. a přeprac. vyd. Praha: Galén, c2014. Makropulos. ISBN 9788074920691.
(KÚK, [N257275](#) nebo [e-kniha](#))

15. LEČBYCH, Martin a Kristýna HOSÁKOVÁ. *Neuropsychologická rehabilitace kognitivních funkcí: učební texty pro studenty FF UP*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. Skripta. ISBN 978-80-244-4334-8.
(KÚK, [IN247248](#))
16. LECHTA, Viktor. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-801-5.
(KÚK, [N166247](#))
17. LOVE, Russell J. a Wanda G. WEBB. *Mozek a řeč: neurologie nejen pro logopedy*. Praha: Portál, 2009. ISBN 9788073674649.
(KÚK, [N206761](#))
18. MINIBERGEROVÁ, Lenka a Jiří DUŠEK. *Vybrané kapitoly z psychologie a medicíny pro zdravotníky pracující se seniory*. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2006. ISBN 80-7013-436-4.
([knihovny.cz](#))
19. MÜHLPACHR, Pavel a Petr STANIČEK. *Geragogika pro speciální pedagogy*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2510-7. Dostupné také z:
<http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:e671def0-ee9c-11e6-8906-005056827e52>
(KÚK, [IN148145](#))
20. NEUBAUER, Karel a Tereza SKÁKALOVÁ. *Poruchy komunikace u dospělých a stárnoucích osob*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-640-7.
(KÚK, [N256114](#))

21. POKORNÁ, Andrea. *Komunikace se seniory*. Praha: Grada, 2010. Sestra. ISBN 978-80-247-3271-8.
Dostupné také z: http://toc.nkp.cz/NKC/201008/contents_nkc20102109312_1.pdf
(KÚK, [N217001](#) nebo [e-kniha](#))

22. *Průvodce vyšším věkem: manuál pro seniory a jejich pečovatele*. Praha: Mladá fronta, 2014. Lékař a pacient. ISBN 978-80-204-3119-6.
(KÚK, [N247080](#))

23. REISEROVÁ, Petra. *Společnou cestou: jak mohou pečovatelé komunikovat s lidmi trpícími demencí*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-851-1.
([knihovny.cz](#))

24. REKTOROVÁ, Irena. *Kognitivní poruchy a demence*. Praha: Triton, 2007. ISBN 978-80-7387-017-1.
(KÚK, [N195783](#))

25. RŮŽIČKA, Evžen. *Diferenciální diagnostika a léčba demencí: příručka pro praxi*. Praha: Galén, c2003. ISBN 80-7262-205-6.
(KÚK, [N165343](#))

26. VÁLKOVÁ, Lenka. *Rehabilitace kognitivních funkcí v ošetrovatelské praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015. Sestra. ISBN 978-80-247-5571-7.
(KÚK, [N251078](#) nebo [e-kniha](#))

27. VOSTRÝ, Michal a Jaroslav VETEŠKA. *Kognitivní rehabilitace seniorů: psychosociální a edukační souvislosti*. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-2866-2.

(KÚK, [N274488](#) nebo [e-kniha](#))

28. VYHNÁLEK, Martin, Jan LACZÓ, Tomáš NIKOLAI, Miloslav KOPEČEK a Eva BABOROVÁ. Kognitivní funkce a jejich poruchy. In: *Neuropsychiatrie*. 2020, s. 38-64. ISBN 978-80-7345-619-1
(KÚK, [IN270206](#))
29. WATZLAWICK, Paul, Janet Beavin BAVELAS a Don D. JACKSON. *Pragmatika lidské komunikace: interakční vzorce, patologie a paradoxy*. 2., rev. vyd., 1. v Newton Books. Brno: Newton Books, 2011. Gaia. ISBN 978-80-87325-00-1.
(KÚK, [N222053](#))

ČLÁNKY

30. KONRÁD, Jiří. Kognitivní poruchy ve stáří. *Psychiatrie pro praxi*. 2005, **6**(5), 229-232. ISSN 1213-0508. Dostupné také z: <https://www.psychiatriepropraxi.cz/pdfs/psy/2005/05/04.pdf>
31. KOPEČEK, Miloslav a Hana GEORGI. Psychomotorické tempo a rychlost vyhledávání v sémantické paměti. *Časopis lékařů českých*. 2008, **147**(1), 44-48. ISSN 0008-7335. Dostupné také z: <https://www.prolekare.cz/casopisy/casopis-lekaru-ceskych/2008-1/psychomotoricke-tempo-a-rychlost-vyhledavani-v-semanticke-pameti-219>
32. VYHNÁLEK, Martin, Aleš BARTOŠ, Václav DOSTÁL, et al. Diagnostikujeme a léčíme demence správně a včas? Výsledky průzkumu ve světle nových doporučení. *Neurologie pro praxi* [online]. 2011, **12**(5), 352-358 [cit. 2023-08-09]. ISSN 1213-1814. Dostupné z: <http://www.neurologiepropraxi.cz/archiv.php>
33. MARKOVÁ, Jana. Kognitivno-komunikačné poruchy. *Neurologie pro praxi*. 2012, **13**(6), 308-310. ISSN 1213-1814. Dostupné také z: <https://www.neurologiepropraxi.cz/pdfs/neu/2012/06/04.pdf>

34. BARTOŠ, Aleš, Pavla ČERMÁKOVÁ, Hana ORLÍKOVÁ, Michal AL-HAJJAR a Daniela ŘÍPOVÁ. Soubor jednoznačně pojmenovatelných obrázků k hodnocení a léčbě jazykových a kognitivních deficitů. *Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie*. 2013, **76**(4), 453-462. ISSN 1210-7859. Dostupné také z: <https://www.prolekare.cz/casopisy/ceska-slovenska-neurologie/2013-4-4/soubor-jednoznacne-pojmenovatelnych-obrazku-k-hodnoceni-a-lecbe-jazykovych-a-kognitivnich-deficitu-41171>
35. GRAFF-RADFORD, Jonathan et al. Pathophysiology of language, speech and emotions in neurodegenerative disease. *Parkinsonism & related disorders*. 2014, vol. 20 Suppl 1, 49-53. Dostupné také z: [https://www.prd-journal.com/article/S1353-8020\(13\)70014-2/pdf](https://www.prd-journal.com/article/S1353-8020(13)70014-2/pdf)
36. LEYTON, Cristian E et al. Verbal repetition in primary progressive aphasia and Alzheimer's disease. *Journal of Alzheimer's disease : JAD*. 2014, vol. 41, 2, 575–585. Dostupné také z: <https://content.iospress.com/articles/journal-of-alzheimers-disease/jad132468>
37. MARKOVÁ, Jana, Mária KRÁLOVÁ, Júlia ČUNDERLÍKOVÁ, et al. Kognitivno-komunikačné poruchy u pacientov s demenciou pri Alzheimerovej chorobe. *Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie*. 2015, **78**(5), 536-541. ISSN 1210-7859. Dostupné také z: <https://www.prolekare.cz/casopisy/ceska-slovenska-neurologie/2015-5-3/kognitivno-komunikacne-poruchy-u-pacientov-s-demenciou-pri-alzheimerovej-chorobe-55996>
38. KLÍMOVÁ, Blanka a Kamil KUČA. Speech and language impairments in dementia. *Journal of applied biomedicine*. 2016, **14**(2), 97-103. ISSN 1214-021X. Dostupné také z: <https://jab.zsf.jcu.cz/pdfs/jab/2016/02/03.pdf>
39. KINDELL, Jacqueline, John KEADY, Karen SAGE and Ray WILKINSON. Everyday conversation in dementia: a review of the literature to inform research and practice. *Int J Lang Commun Disord*. 2017 Jul;**52**(4):392-406. Dostupné také z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5467725/>
40. Kognitivní poruchy ve stáří nejsou nevyhnutelně nutné. *Medical tribune*. 2017, **13**(10). ISSN 1214-8911. Dostupné také z: <http://www.tribune.cz/tituly/mtr>
41. HENRY, Maya L, and Stephanie M. GRASSO. Assessment of Individuals with Primary Progressive Aphasia. *Seminars in speech and language*. 2018, vol. 39, 3, 231–241. Dostupné také z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6464628/>

42. RUSINA, Robert a Zsolt CSÉFALVAY. Behaviorální a řečové poruchy u primární progresivní afázie. *Neurologie pro praxi*. 2018, **19**(6), 411-416. ISSN 1213-1814. Dostupné také z: <https://www.neurologiepropraxi.cz/pdfs/neu/2018/06/04.pdf>
43. LINDHOLM, Camilla and Camilla WIDE. Self-directed speech and dialogue in dementia care: the potential of co-participants' contributions. *Logopedics, phoniatrics, vocology*. 2019, vol. 44, 1, 14–22. Dostupné také z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14015439.2019.1554853?journalCode=ilog20>
44. TEE, Boon Lead and Maria Luisa GORNO-TEMPINI. Primary progressive aphasia: a model for neurodegenerative disease. *Current opinion in neurology*. 2019, vol. 32, 2, 255–265. Dostupné také z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6602793/>
45. EGAN, Aisling et al. Dysphagia and mealtime difficulties in dementia: Speech and language therapists' practices and perspectives. *International journal of language & communication disorders*. 2020, vol. 55, 5, 777–792. Dostupné také z: <https://strathprints.strath.ac.uk/72979/>
46. BANOVIĆ, Silva and Osman SINANOVIĆ. Speech and Language Abilities of Persons with Frontotemporal Dementia. *Psychiatria Danubina*. 2021, **33** (Suppl 13), 183–188. Dostupné také z: https://www.psychiatria-danubina.com/UserDocsImages/pdf/dnb_vol33_noSuppl%2013/dnb_vol33_noSuppl%2013_183.pdf
47. GERAUDIE, Amandine et al. Speech and language impairments in behavioral variant frontotemporal dementia: A systematic review. *Neuroscience and biobehavioral reviews*. 2021, vol. 131, 1076-1095. Dostupné také z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0149763421004577?via%3Dihub>
48. MAMO, Sara K. and Karen S. HELFER. Speech Understanding in Modulated Noise and Speech Maskers as a Function of Cognitive Status in Older Adults. *American journal of audiology*. 2021, vol. 30, 3, 642– 654. Dostupné také z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8642080/>
49. NOHOVÁ, Lucie a Kateřina VITÁSKOVÁ. Test porozumění větám - česká verze s normami pro dospělou populaci. *Listy klinické logopedie*. 2021, **5**(2), 16-21. ISSN 2570-6179. Dostupné také z: <https://casopis.aklcr.cz/pdfs/lkl/2021/02/03.pdf>

50. BARTOŠ, Aleš. Kognitivní funkce, soběstačnost a kognitivní syndromy. *Psychiatrie pro praxi*. 2022, **23**(2), 91-97. ISSN 1213-0508. Dostupné také z: <https://www.psychiatriepropraxi.cz/pdfs/psy/2022/02/06.pdf>
51. Kumar, M Rupesh et al. "Dementia Detection from Speech Using Machine Learning and Deep Learning Architectures." *Sensors (Basel, Switzerland)* vol. 22,23 9311. 29 Nov. 2022, doi:10.3390/s22239311
52. NOHOVÁ, Lucie a Kateřina VITÁSKOVÁ. Porozumění řeči v kontextu jazykových deficitů u osob s neurokognitivními poruchami. *Listy klinické logopedie*. 2022, **6**(2), 4-13. ISSN 2570-6179. Dostupné také z: <https://casopis.aklcr.cz/pdfs/lkl/2022/02/01.pdf>
53. BARTOŠ, Aleš a Daniela ŘÍPOVÁ. *Vaskulární demence a vaskulární kognitivní porucha*. Dostupné také z: <http://www.neurologiepropraxi.cz/archiv.php>

SBORNÍKY A STATI

54. *Demence: život jde dál : 20-22/5/2009 : Ingarden, Dvoutletky 42, Praha 10 - Strašnice : 13. Pražské gerontologické dny 2009 : 1. Gerontofarmakologický den*. Praha: Česká alzheimerská společnost, 2009. Dostupné také z: <https://kramerius.medvik.cz/search/handle/uuid:MED00195734-2752e320-d151-4c06-ad28-aa5bd72ae275>
55. DRAGOMIRECKÁ, Eva, Hana JANEČKOVÁ a Eva JAROLÍMOVÁ. Naplněné a nenaplněné potřeby rodin pečujících o člověka s demencí. In: *Stárnutí 2021: sborník příspěvků 5. Gerontologické mezioborové konference*. Praha: Pražská vysoká škola psychosociálních studií, 2021, 31-41. ISBN 978-80-906237-4-3. ISSN 2695-110X
56. JIRÁK, Roman. Demence a další poruchy kognitivních funkcí. In: *Gerontopsychiatrie*. 2013, s. 69-72. ISBN 978-80-7262-873-5.
57. REKTOROVÁ, Irena a Zdeněk SMĚKAL. *Řeč, její poruchy a kognitivní funkce u Parkinsonovy nemoci*. 2016. Závěrečná zpráva o řešení grantu Interní grantové agentury MZ ČR. Dostupné také z: <https://kramerius.medvik.cz/search/handle/uuid:MED00189847-039afce5-394d-49ee-b8a0-b8b2befe7898>. Číslo zprávy: NT13499.

AKADEMICKÉ PRÁCE

58. AUBOVÁ, Barbora. *Kognitivní poruchy a jejich prevence*. 2022. Univerzita Karlova, 3. Lékařská fakulta. Vedoucí práce Hana Janečková. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/180167/130337051.pdf?sequence=1>
59. BLÁHOVÁ, Natálie. *Narušená komunikační schopnost u osob s Alzheimerovou nemocí*. Praha, 2023. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra speciální pedagogiky. Vedoucí práce Korandová, Zuzana. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/180383>
60. ČÍŽKOVÁ, Anna. *Specifika komunikace u osob s demencí*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Eva Marádová. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/173098/120415321.pdf?sequence=1>
-
61. DIBLÍKOVÁ, Hana. *Projevy osob s demencí v komunikačním procesu (v různých fázích Alzheimerovy choroby)*. 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra speciální pedagogiky. Vedoucí práce Housarová, Blanka. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/20.500.11956/15254>
62. NEITZELOVÁ, Michaela. *Komunikace s lidmi se syndromem demence*. 2015. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Evangelická teologická fakulta, Jabok. Vedoucí práce Čížková, Hana. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/66590>
63. SVÁČKOVÁ, Vendula. *Podpora komunikační schopnosti seniorů se syndromem demence*. 2020. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Petr Kopečný. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/tjqp5/DP_FINALNI_VERZE_V_SVACKOVA.pdf

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

64. Praktický manuál pro využití alternativní a augmentativní komunikace u osob s demencí. In: *MPSV. Rozvoj systému sociálních služeb* [online]. [2023] [cit. 30. 8. 2023]. Dostupné z: <http://rsss.mpsv.cz/wp-content/uploads/2023/03/PRAKTICK%C3%9D-MANU%C3%81L-PRO-VYU%C5%BDIT%C3%8D-ALTERNATIVN%C3%8D-A-AUGMENTATIVN%C3%8D-KOMUNIKACE-U-OSOB-S-DEMENC%C3%8D.pdf>
65. *Česká alzheimerovská společnost* [online]. [2023] [cit. 30. 8. 2023]. Dostupné z: <http://www.alzheimer.cz/>